

חוברת תלמיד · קריאה והבנה · חט"ע (לכיתות י"ב)

לא רק ציון: לימודים ובגרויות

מה זו בעצם בגרות, למה המוח אוהב חזרות, מה למד יואב בין שני מבחנים, והאם לבטל את בחינות הבגרות – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 10 הטקסט: האם לבטל את בחינות הבגרות?
- 12 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 13 חלק ב' – צלילה
- 15 חלק ג' – מעמקים
- 18 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מהדורה למורה ומפתח תשובות

כלים לקריאה

- 6 דף האסטרטגיות
- 7 מפת הצלילה
- 8 סימניות לגזירה
- 9 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

חט"ע

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה - חט"ע. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- התלמידים והתלמידות יאתרו מידע גלוי בטקסט ובטבלה ויסבירו מושגים מרכזיים: בגרות, ציון מגן, יחידות לימוד, עקומת השכחה והיזכרות פעילה.
- התלמידים והתלמידות יסיקו מסקנות, יזהו מבנה טקסט (סיפורי, מידעי וטיעוני) ומילות קישור, ויבחינו בין טענה, נימוק, טענת נגד ומסקנה.
- התלמידים והתלמידות יחברו את הנקרא לחייהם: יבחרו צעד למידה קטן ומעשי, יתמודדו עם לחץ מבחנים בעזרת עש"ן ד"ק, יתמכו בחבר/ה בעזרת מעש"ה ויזכרו שציון הוא לא מי שהם.

גרסה קצרה - 10 דקות

קוראים יחד את טקסט הימ או היע (ארבע שורות על חזרות, כרטיסיות, שינה ובקשת עזרה) ועונים על שאלת איתור אחת. אחר כך עושים בזוגות את משימת המיון 'הרגל מנצח או מלכודת', ומסיימים בכרטיס יציאה: צעד קטן אחד שאנסה השבוע.

שאלת פתיחה לכיתה

חשבו על הפעם האחרונה שלמדתם למבחן: מתי התחלתם ללמוד, איך הרגשתם בלילה שלפני, ומה הייתם עושים אחרת? אפשר לענות במילה אחת על הלוח או בהרמת אצבעות מ'1 (רגוע/ה) עד '5 (לחוצ'ה מאוד). כל תשובה בסדר, כי לחץ לפני מבחן הוא תחושה מוכרת לכולנו.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן מול מבחנים: גש"ר מאח"ד · עש"ן ד"ק · מעש"ה

עש"ן ד"ק הוא כלי ללילה שלפני המבחן ולרגע שבו פוגשים 'קיר' בדף הבחינה: ע – עצור, ש – שרירים (לכווץ אגרופים ולשחרר לאט), נ – נשימה (שאיפה איטית, נשיפה ארוכה), ד – דיבור עצמי (משפט מחזק), ק – קדימה (בוחרים צעד קטן אחד וממשיכים). מעש"ה מלמד איך לעזור לחבר/ה או לעצמנו לפני מבחן: מ – מחויבות ('אני כאן איתך'), ע – עידוד לפעולה (משימה קטנה עכשיו), ש – שאלות (מה קרה? מה עוזר לך? ולפני מבחן: מה כבר אני יודע/ת? מה הצעד הבא?), ה – הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה), בדיוק כמו אמא של יואב. גש"ר מאח"ד מזכיר שיש שישה ערוצי התמודדות – גוף (שינה, נשימה), שכל (תכנון חזרות), רגש (לתת מקום ללחץ), אמונה וערכים ('ציון הוא לא מי שאני'), חברה (ללמוד עם חבר/ה, לבקש עזרה) ודמיון (לדמיין את עצמי רגוע/ה בבחינה). חבר או חברה לחוצים לפני מבחן – או שזה אתם? מעש"ה: מ – מחויבות ('אני כאן איתך, לא לבד'), ע – עידוד לפעולה (צעד קטן אחד: רבע שעה של חזרה, כרטיסייה אחת), ש – שאלות שמפעילות חשיבה ('מה כבר אני יודע/ת? מה הצעד הבא?'), ה – הבניית רצף (מה היה, מה עכשיו, מה הלאה). ציון הוא לא מי שאתם. אם הלחץ כבד מדי – פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וחימום	שאלת הפתיחה (מתי התחלתם ללמוד? איך הרגשתם?) והצגת שקופית הפתיחה. נרמול: לחץ לפני מבחן הוא תחושה רגילה, וציון הוא לא מי שאנחנו.
8	לפני הקריאה	הצצה בכותרת, בכותרות המשנה ובכותרות הטבלה; ניבוי: על מה הטקסט ומה נלמד ממנו? הסבר על שלוש רמות הצלילה: פני המים, מתחת למים, המעמקים.
12	קריאה מודרכת – פני המים	קריאת הטקסט ברמה המתאימה, עצירה בתחנת העצירה, ומענה על שאלות האיתור והסימון (hl).
10	צלילה – מתחת למים	שאלות הסקה, אוצר מילים ומילות קישור, ומשימת המיון (הרגל מנצח / מלכודת, או מיון רכיבי טיעון בחט"ע).
7	המעמקים ומשחק המסלול	משחק 'בחרו מסלול' בזוגות, עם דגש על עש"ן ד"ק ועל מעש"ה; שיתוף קצר בכיתה.
3	סיכום וכרטיס יציאה	כל תלמיד/ה כותב/ת צעד למידה קטן אחד ומשפט מחזק. תזכורת עדינה למי אפשר לפנות אם הלחץ כבד מדי.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- אסטרטגיית קריאה בשלושה שלבים: לפני הקריאה – מציצים בכותרות ובטבלה ומנבאים; במהלך הקריאה – עוצרים בתחנת העצירה ומסמנים מילים לא מוכרות; אחרי הקריאה – צוללים בשלוש רמות: פני המים (מה כתוב?), מתחת למים (מה הכוונה? למה הכותב בחר כך?) והמעמקים (מה אני חושב/ת? איך זה קשור לחיים שלי?).
- שלבו את המשחקים מחבילת העבודה: נכון / לא נכון (למשל: 'שינה מפריעה לזיכרון כי המוח מנותק בלילה' – לא נכון), השלמת מילות קישור בטקסט הטיעוני (ראשית, שנית, יתרה מזו, אולם, לפיכך), וכרטיסיות מושגים: למה המגן חשוב? · הטעות של יואב · הטיפ הכי זול · לבדוק, לא להדגיש · בגרות בלי לחץ?
- מרחב בטוח: הנושא נוגע בלחץ ובתחושת ערך עצמי. הדגישו שאין חובה לשתף ציונים או חוויות אישיות, הימנעו מהשוואות בין תלמידים, וזכרו שהשיעור הוא תמיכה ולא טיפול. כל חשש למצוקה – מפנים להיועצת. חזרו על המשפט: 'אם הלחץ כבד מדי – פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים, או למבוגר/ת שאתם סומכים עליו/ה'.

הכוונה לשאלה הפתוחה – חט"ע

שאלות סגורות: 1 – הצגת שני הצדדים ועמדת שילוב; 2 – טענת נגד והפרכתה; 3 – מסקנה ותוצאה; 4 – מטפורה המדגישה למידה מכנית; voc – לעלות בלי כיסוי אמיתי. מתווה מודל לטיעון: פתיח – 'רבים מכירים את הבטן המתכווצת לפני מבחן אחד מכריע'; טענה – בית הספר צריך להוסיף הערכות חלופיות לצד המבחנים; נימוק 1 – הן מודדות יכולות שמבחן לא מודד (יצירתיות, שיתוף פעולה, עבודה לאורך זמן), עם דוגמה של פרויקט חקר; נימוק 2 (יתרה מזו) – פיזור המשקל מפחית את ההכרעה של יום אחד ואת הלחץ; טענת נגד – הערכה חלופית עלולה להיות פחות אחידה ולנפח ציונים; מענה (אולם) – אפשר לשמור מדד אחיד חלקי ולבנות מחוונים ברורים; מסקנה (לפיכך) – שילוב ולא החלפה. חפשו מבנה מלא, לפחות שלוש מילות קישור ומשפט שמכיר בחולשת העמדה.

מפתח תשובות למורה – חט"ע. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	ב. להציג את שני הצדדים בוויכוח ולהציע עמדה מאוזנת של שילוב
2	א. להציג טענת נגד לעמדת הכותב ולהפריך אותה
3	1. לא נכון 2. נכון 3. לא נכון 4. נכון
5	„טיעון טוב לא מתעלם מהצד השני...”
6	הפתרון אינו ביטול וגם אינו השארת המצב כמות שהוא, אלא שילוב ← ⚖️ טענה; יום אחד של מחלה, בלבול או לחץ יכול לטשטש שנים של עבודה ← 🧱 נימוק / ראייה; בחינה ארצית זהה מאפשרת להשוות בין תלמידים מבתי ספר שונים ← 🧱 נימוק / ראייה; פתרון ביניים יעמיס גם בחינות וגם פרויקטים וכפיל את הלחץ ← 🔄 טענת נגד; לצמצם את משקלן של בחינות חד-פעמיות ולהשאיר מדד אחיד ← ✅ מסקנה; מבחן סטנדרטי לא מודד יצירתיות ושיתוף פעולה ← 🧱 נימוק / ראייה
7	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג
8	א. לעלות בלי כיסוי אמיתי, כך שהציון מאבד מערכו
9	ג. מסקנה ותוצאה
10	ב. מטפורה, כדי להמחיש למידה מכנית וחזרתית שאין בה סקרנות

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מסכמים במשפט

מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?

בוחנים בעין ביקורתית

האם הנימוקים משכנעים? מה חסר?

מחברים לחיים

איפה פגשתי משהו דומה? מה עמדת?

בזמן הטקסט

מסמנים בעיפרון

מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.

עוצרים בתחנות

מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?

ממפים את הטעון

טענה, נימוקים, טענת נגד, הפרכה ומסקנה. שימו לב למילות קישור.

לפני הטקסט

מציצים בכותרת ובתמונה

על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?

קובעים מטרה

למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?

מזהים סוגה ומטרה

טור, כתבה, מאמר טיעון? מה הכותב/ת רוצה להשיג?

מקרא סימונים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט טיעוני

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
הערכה חלופית	בדיקת הידע בדרכים שאינן מבחן, כמו פרויקט או תיק עבודות	
קידוח	שינון ותרגול חוזר ומכני לקראת מבחן	
עוגן חיצוני	מדד קבוע מחוץ לבית הספר, שלפיו אפשר להשוות	
ציוני המגן	הציונים שבית הספר נותן, נוסף על ציון הבחינה הארצית	
פשרה רפה	פתרון ביניים חלש, שאינו מכריע בשום כיוון	

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- האם הטיעון משכנע? למה?
- מה טענת הנגד החזקה ביותר?
- מה עמדת המנומקת?
- איך זה מתחבר לחברה שלנו?

השאלה שלי: 📝

לא רק ציון: לימודים ובגרויות
חט"ע 📖

צלילה

בין השורות

- מה תפקיד הפסקה בטקסט?
- איזה יחס לוגי יוצרת מילת הקישור?
- מה המטרה של הכותב/ת?
- מה פירוש הביטוי בהקשר?

השאלה שלי: 📝

לא רק ציון: לימודים ובגרויות
חט"ע 📖

פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

השאלה שלי: 📝

לא רק ציון: לימודים ובגרויות
חט"ע 📖

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

הערכה חלופית	בדיקת הידע בדרכים שאינן מבחן, כמו פרויקט או תיק עבודות
קידוח	שינון ותרגול חוזר ומכני לקראת מבחן
עוגן חיצוני	מדד קבוע מחוץ לבית הספר, שלפיו אפשר להשוות
ציוני המגן	הציונים שבית הספר נותן, נוסף על ציון הבחינה הארצית
פשרה רפה	פתרון ביניים חלש, שאינו מכריע בשום כיוון
ראשית	פתיחת רשימה של טענות
יתרה מזו	הוספה והעצמה של טענה
אף על פי ש...	ויתור – הכרה בעובדה שאינה משנה את העמדה

האם לבטל את בחינות הבגרות?

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט טיעוני. לפני הקריאה: אילו נימוקים בעד ביטול הבגרויות ונגדו עולים בדעתכם? כתבו נימוק אחד לכל צד.

הניחוש שלי:

מילון קטן

הערכה חלופית

בדיקת הידע בדרכים שאינן מבחן, כמו פרויקט או תיק עבודות

קידוח

שינוי ותרגול חוזר ומכני לקראת מבחן

עוגן חיצוני

מדד קבוע מחוץ לבית הספר, שלפיו אפשר להשוות

ציוני המגן

הציונים שבית הספר נותן, נוסף על ציון הבחינה הארצית

פשרה רפה

פתרון ביניים חלש, שאינו מכריע בשום כיוון

הערות שלי

1 מדי שנה, כשמתקרב מועד הבגרויות, חוזר הוויכוח: האם בכלל צריך בחינות בגרות? יש הדורשים לבטלן ולעבור להערכה חלופית – פרויקטים, תיקי עבודות ובחינות בית ספריות. יש הטוענים שבלי בחינות ארציות אחידות אין מדד משותף להישגים. אל הוויכוח הזה שווה להיכנס עם שני הכלים החשובים לקורא טיעון: איזו טענה מרכזית מוצגת, ואיך מתייחסים לצד השני. עמדתך, כפי שאנמק להלן, היא שהפתרון אינו ביטול וגם אינו השארת המצב כמות שהוא, אלא שילוב מושכל בין השניים.

2 הדורשים לבטל מציגים שלוש טענות עיקריות. ראשית, בחינה אחת מכריעה יותר מדי: יום אחד של מחלה, בלבול או לחץ יכול לטשטש שנים של עבודה. שנית, מבחן סטנדרטי לא מודד דברים שחשובים באמת – יצירתיות, שיתוף פעולה, עבודה על פרויקט לאורך זמן. יתרה מזו, המערכת דוחפת לקידוח לקראת הבחינה במקום למידה סקרנית, וכולם יודעים שחודש לפני המועד הכיתה הופכת למפעל תרגול. מי שזוכר/ת את הבטן המתכווצת בבוקר של מבחן גורלי מבין/ה מדוע הטענות האלה נוגעות ללב.

3 התומכים בבגרויות עונים בשתי טענות מרכזיות. ראשית, בחינה ארצית זהה היא המדד האחד היחיד שיש לנו: היא מאפשרת להשוות בין תלמידים ותלמידות מבתי ספר שונים, ושומרת על רמה לאומית. שנית, ההכנה לבחינה מחייבת סלילה של ידע בסיסי – ואי אפשר לבנות פרויקט רציני על בסיס ריק. בלי עוגן חיצוני, הם אומרים, ציוני המגן עלולים להתנפח ולאבד משמעות, משום שכל בית ספר עלול למדוד לפי סרגל אחר.

4 טיעון טוב לא מתעלם מהצד השני – הוא פוגש אותו. ונכון: אף על פי שהתומכים מגינים על הבחינות, גם הם מודים שמערכת הבחינות כפי שהיא צריכה שיפור – פחות הכרעה של יום אחד, יותר דרכי הערכה מגוונות לצד הבחינה. וגם המבטלים מודים שבלי כל מדד חיצוני קשה יהיה לדעת מה באמת נלמד. מכאן ששני הצדדים קרובים יותר ממה שנראה.

תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

האם לבטל את בחינות הבגרות? (המשך)

5 לפיכך, העמדה שעולה מכאן היא לא ביטול אלא שילוב: לצמצם את משקלן של בחינות חד-פעמיות, להוסיף פרויקטים והערכות חלופיות שמודדים יכולות אמיתיות – ולהשאיר מדד אחד ששומר על רמה ועל הוגנות. כך, למשל, תלמידה יכולה להציג תיק עבודות שנבנה לאורך שנה בספרות, ותלמיד יכול להגיש פרויקט חקר בביולוגיה – ולצד אלה לגשת לבחינה ארצית קצרה יותר. איזון כזה דורש אומץ משני הצדדים: לוותר על פשטנות של 'לבטל' או של 'להשאיר בדיוק ככה'.

6 יש שיטענו שפתרון ביניים הוא פשרה רפה, שתעמיס על התלמידים והתלמידות גם בחינות וגם פרויקטים, ותכפיל את הלחץ במקום להפחית אותו. אולם הטענה הזאת מניחה שההערכה החלופית מתווספת על הקיים, ולא באה במקום חלק ממנו. כאשר חלק מהציון נבנה לאורך זמן, המשקל של בוקר אחד קטן, וגם הלחץ מתפזר: מי שהיה לו/ה יום רע בבחינה אינו מאבד/ת עבודה של שנה שלמה.

7 ומה אתם, כקוראות וקוראים, לוקחים מכאן? לא רק עמדה על הבגרויות, אלא תבנית שחוזרת בכל ויכוח אמיתי: להכיר את הטענה המרכזית, לבדוק את הטענות התומכות, לחפש את טענת הנגד – ואז לבנות עמדה משלכם, שמנומקת וגם מכירה בחולשות שלה. ועד שהמערכת תשתנה, כדאי לזכור דבר אחד: ציון מודד ביצוע ביום מסוים, לא את הערך שלכם. לחץ לפני בחינה הוא תגובה טבעית, וצעדים קטנים – חזרה קצרה, שינה טובה, שיחה עם חבר/ה – עוזרים יותר מכל לילה לבן.

האם לבטל את בחינות הבגרות?

שם:

חלק א' - שחייה על פני השטח

בחלק זה נאטר בטקסט את הטענות של כל צד ואת עמדת הכותב.

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

מהי מטרתו העיקרית של המאמר?

- א. לשכנע לבטל מיד את כל בחינות הבגרות
- ב. להציג את שני הצדדים בוויכוח ולהציע עמדה מאוזנת של שילוב
- ג. למסור מידע על מועדי הבחינות ועל המקצועות

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה תפקידה של הפסקה השישית ('יש שיטענו שפתרון ביניים...')?

- א. להציג טענת נגד לעמדת הכותב ולהפריך אותה
- ב. להוסיף נימוק חדש בעד ביטול הבחינות
- ג. לסכם את כל הטענות שהוצגו

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

3

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	✓ נכון	✗ לא נכון
לפי הכותב, הפתרון הנכון הוא לבטל לגמרי את בחינות הבגרות.	☐	☐
התומכים בבגרויות חוששים שבלי עוגן חיצוני ציוני המגן עלולים להתנפח.	☐	☐
הדורשים לבטל את הבגרויות מציגים שתי טענות עיקריות.	☐	☐
הכותב קובע שציון מודד ביצוע ביום מסוים ולא את הערך של התלמיד/ה.	☐	☐

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

4

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

למשל

לפיכך

אולם

יתרה מזו

מחסן מילים:

1. _____, המערכת דוחפת לקידוח לקראת הבחינה במקום למידה סקרנית.
2. _____ הטענה הזאת מניחה שההערכה החלופית מתווספת על הקיים.
3. _____, העמדה שעולה מכאן היא לא ביטול אלא שילוב.

שם:

האם לבטל את בחינות הבגרות? (המשך)

חלק ב' - צלילה

בחלק זה נבחן את מבנה הטיעון, את מילות הקישור ואת היחסים בין הפסקאות.

סימון בטקסט

צלילה · בין השורות

5

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט שבו הכותב מציג לראשונה את עמדתו.
- סמנו בירוק את המשפטים שבהם כל אחד מהצדדים מודה בחולשה של עמדתו.
- סמנו בקו את המשפט שבו הכותב מכריז שהוא 'פוגש את הצד השני'.

מיון וארגון

צלילה · בין השורות

6

מיינו את המשפטים מן הטקסט לפי תפקידם בטיעון. (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	טענה	נימוק / ראיה	טענת נגד	מסקנה
הפתרון אינו ביטול וגם אינו השארת המצב כמות שהוא, אלא שילוב	☐	☐	☐	☐
יום אחד של מחלה, בלבול או לחץ יכול לטשטש שנים של עבודה	☐	☐	☐	☐
בחינה ארצית זהה מאפשרת להשוות בין תלמידים מבתי ספר שונים	☐	☐	☐	☐
פתרון ביניים יעמים גם בחינות וגם פרויקטים וכפיל את הלחץ	☐	☐	☐	☐
לצמצם את משקלן של בחינות חד-פעמיות ולהשאיר מדד אחיד	☐	☐	☐	☐
מבחן סטנדרטי לא מודד יצירתיות ושיתוף פעולה	☐	☐	☐	☐

קישור מושגים

צלילה · בין השורות

7

מתחו קו בין מילת הקישור לבין התפקיד הלוגי שלה בטקסט

א. ויתור – הכרה בעובדה שאינה משנה את העמדה

1. ראשית

ב. פתיחת רשימה של טענות

2. יתרה מזו

ג. המחשה באמצעות דוגמה

3. אף על פי ש...

ד. הוספה והעצמה של טענה

4. כך, למשל

שאלות לפי עומק • חט"ע

שם: _____

האם לבטל את בחינות הבגרות? (המשך)

משמעות ביטוי

צלילה • בין השורות

8

בפסקה השלישית נכתב: 'ציוני המגן עלולים להתנפח'. מה משמעות הפועל 'להתנפח' בהקשר זה?

א לעלות בלי כיסוי אמיתי, כך שהציון מאבד מערכו

ב לרדת בהדרגה במהלך השנה

ג להיות מדויקים יותר בזכות הבחינה

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

9

איזה יחס לוגי מביעה המילה 'לפיכך' בפתיחת הפסקה החמישית?

א ניגוד

ב סיבה

ג מסקנה ותוצאה

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

10

'הכיתה הופכת למפעל תרגול' – באיזה אמצעי רטורי משתמש הכותב, ומה מטרתו?

א שאלה רטורית, כדי לשתף את הקוראים

ב מטפורה, כדי להמחיש למידה מכנית וחזרתית שאין בה סקרנות

ג ציטוט של מומחה, כדי לחזק את אמינות הטענה

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

11

הסבירו כיצד הפסקה הרביעית מכינה את הקרקע למסקנת הכותב בפסקה החמישית. ביססו את תשובתכם על שתי מילות קישור או ביטויים מהטקסט.

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

12

הפסקה האחרונה פונה ישירות לקוראים ועוברת מן הוויכוח לעצה אישית. מהי מטרת הפנייה הזאת, והאם לדעתכם היא מחזקת את הטיעון או מחלישה אותו? נמקו.

שם:

האם לבטל את בחינות הבגרות? (המשך)

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

13

השלימו את הטבלה: כתבו טענה אחת של המבטלים, טענה אחת של התומכים ואת עמדת הכותב, ולכל אחת הוסיפו נימוק ודוגמה או ציטוט מהטקסט.

טענה	נימוק	דוגמה או ציטוט מהטקסט

חלק ג' - מעמקים

בחלק זה תגבשו עמדה משלכם, תכתבו ותחברו את הנושא לחוויה האישית שלכם.

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

14

על פי הטקסט, כיצד שיטת שילוב הייתה משנה את מצבו של יואב? ומה הוא יכול לומר לעצמו עכשיו?

מקרה לבחינה: בוקר של בחינה

יואב, תלמיד ב"ב, התעורר עם חום ביום הבגרות במתמטיקה. הוא הרגיש שכל שנת הלימודים שלו עומדת לרדת לטמיון בגלל בוקר אחד.

שם:

האם לבטל את בחינות הבגרות? (המשך)

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

17

מעגל שיח

- יואב אמר 'אני פשוט לא טוב בלימודים', ואחר כך כתב 'פשוט למדתי לא נכון'. מה ההבדל בין שני המשפטים, ולמה הוא חשוב?
- הטקסט אומר שהיכרות 'מתחזה' לזיכרון. איפה עוד בחיים אנחנו מתבלבלים בין 'מוכר' לבין 'ידוע באמת'?
- האם לדעתכם הערכה חלופית (פרויקטים, תיקי עבודות) תפחית את הלחץ או תוסיף עליו? נמקו, והתייחסו גם לצד השני.
- חבר או חברה נלחצים לפני מבחן. אילו משפטים עוזרים באמת (למשל 'אני כאן איתך', 'מה כבר את/ה יודע/ת?'), ואילו משפטים, גם כשהכוונה טובה, פחות עוזרים?

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

18

שרטטו מאזניים: בכך אחת טענות המבטלים, בשנייה טענות התומכים, ובמרכז כתבו את עמדת השילוב של הכותב.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת לזהות את הטענה המרכזית ואת טענת הנגד במאמר טיעון.
			אני יודע/ת להסביר את תפקידן של מילות קישור כמו "לפיכך" ו"אולם".
			אני יכול/ה לנסח עמדה מנומקת שמכירה גם בחולשותיה.

לא רק ציון: לימודים ובגרויות • חט"ע

כרטיס יציאה

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

1. טענה אחת של הצד השני ששכנעה אותי חלקית היא...

_____

2. מילת קישור אחת שאשתמש בה בטיעון הבא שלי, ולמה...

_____

3. צעד קטן אחד שיעזור לי לפני הבחינה הבאה הוא...

_____

כמה נהייתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

מה אני לוקח/ת איתי מהטקסט? כתבו או ציירו

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • לא רק ציון: לימודים ובגריות • חוברת תלמיד לחט"ע 🤿

